

Sygn. akt VIII U 1756/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2019 r. w Gliwicach

sprawy J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 29 sierpnia 2017 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu J. P. prawo do przeliczenia emerytury z zastosowaniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 250% od dnia 1 sierpnia 2017r.
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującego J. P. kwotę 180zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Magdalena Kimel

Sygn. akt: VIII U 1756/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 29 sierpnia 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. P. ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że wyliczony dla ubezpieczonego, w oparciu o przedstawione przez niego dowody, maksymalny wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie osiągnął wymaganego w przepisie art. 110a poziomu 250 %.

W odwołaniu od powyższej decyzji, ubezpieczony wniósł o jej zmianę i przeliczenie świadczenia w myśl art. 110a. Ubezpieczony wniósł również o zwrócenie się do, następcy prawnego jego pracodawcy o dostarczenie wszelkiej możliwej dokumentacji na podstawie, której możliwe będzie odtworzenie jego zarobków, a następnie ustalenie na nowo wysokości jego świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że za lata 1964 – 1965, 1968 – 1972, 1974 – 1979 przyjął wynagrodzenie minimalne.

Sąd Okręgowy w Gliwicach ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. P. urodził się w (...). Zaś prawo do emerytury górniczej uzyskał od kwietnia 1990r.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął wynagrodzenie z 3 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 1985 do grudnia 1987, gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 394,89% i zgodnie z przepisami został ograniczony do 250%.

Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono staż pracy w ilości 34 lata i 2 miesiące okresów składkowych.

Kolejnymi decyzjami ZUS dokonywał waloryzacji świadczenia oraz przeliczenia z uwagi na doliczenie stażu pracy.

Po uzyskaniu prawa do świadczenia ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu.

W dniu 31 stycznia 2017r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie emerytury, powołując się na nowelizację ustawy o emeryturach i rentach z dnia 5 marca 2015r., tj. na podstawie art. 110a ustawy emerytalno – rentowej. Do wniosku dołączył zaświadczenia Rp-7 potwierdzające osiągnięte przez niego wynagrodzenia za lata 1980 – 1990 uzyskane w trakcie zatrudnienia w KWK (...) oraz za lata 1990 – 2002 uzyskane w trakcie zatrudnienia w (...) – (...) Sp. z o.o. w Ż. i za lata 1996 – 1998 z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. Decyzją z 6 lutego 2017r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110 i 110a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu decyzji ZUS wyjaśnił, iż wyliczony dla ubezpiezonego, w oparciu o przedstawione przez niego dowody, maksymalny wskaźnik wysokości podstawy wymiaru okazał się niższy od 250%, bowiem wyniósł jedynie 186,92%. Tym samym jest również niższy od dotychczas ustalonego wskaźnika na poziomie 394,89%.

Następnie 24 sierpnia 2017r. ubezpieczony ponownie wniósł o przeliczenie emerytury, na podstawie art. 110a ustawy emerytalno – rentowej. Do wniosku załączył odpis legitymacji ubezpieczeniowej, gdzie pracodawca wyszczególnił osiągnięte przez niego zarobki za lata 1966 – 1967.

Decyzją z 29 sierpnia 2017r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy

z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W uzasadnieniu decyzji ZUS wyjaśnił, iż wyliczony dla ubezpiezonego, w oparciu o przedstawione przez niego dowody, maksymalny wskaźnik wysokości podstawy wymiaru okazał się niższy od 250%.

W toku postępowania w niniejszej sprawie Sąd zwrócił się do Spółki (...) S.A. KWK w Całkowitej Likwidacji, o nadesłanie kompletnej dokumentacji osobowej i płacowej odwołującego za cały okres zatrudnienia w KWK (...).

Na podstawie przekazanej dokumentacji osobowej i płacowej, przesłuchania świadków i wyjaśnień samego ubezpiezonego, oraz w oparciu o opinię z 5 stycznia 2019r. (k.47-88), Sąd ustalił iż ubezpieczony ożenił się w sierpniu 1968r. i od tego czasu przysługiwało mu 8 ton węgla deputatowego. W trakcie zatrudnienia w KWK (...), odwołujący pracował na następujących stanowiskach: od 24 grudnia 1963r. do 31 maja 1969r. jako robotnik niekwalifikowany pz., od 1 czerwca 1969r. do 31 października 1971r. jako młodszy górnik pz., od 1 listopada 1971r. do 30 kwietnia 1972r., jako górnik pz, od 1 maja 1972r. do 26 lutego 1974r. jako górnik kombajnista pz., od 24 kwietnia 1974r. do 5 czerwca 1975r., w ramach rehabilitacji po wypadku przy pracy, wykonywał swoje obowiązki jako portier na powierzchni w połowie wymiaru pracy, następnie od 6 czerwca 1975r. do 31 grudnia 1980r. jako górnik pz., przy czym w tym czasie w dalszym ciągu faktycznie pracował jako górnik kombajnista pz., co wynika

z wynika ze znajdującego się w aktach osobowych zaświadczenia z 27 marca 1986r. Jegoienne stawki zaszeregowania wynosiły: 50,00 zł od 24 grudnia 1963r., 94,00 zł od 1 czerwca 1969r., 106,00 zł od 1 listopada 1971r., 152,00 zł od 1 maja 1972r., 76,00 zł 24 kwietnia 1974r. do 5 czerwca 1975r., 152,00 zł od 6 czerwca 1975r. do 31 grudnia 1979r. W związku z powyższym podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne J. P. wynosi:

- za rok 1964 – 20.433,33 zł,
- za rok 1965 – 20.843,33 zł,
- za rok 1966 – 43.888,89 zł,
- za rok 1967 – 42.758,15 zł,
- za rok 1968 – 22.856,67 zł,
- za rok 1969 – 36.523,53 zł,
- za rok 1970 – 44.282,13 zł,
- za rok 1971 – 45.645,27 zł,
- za rok 1972 – 75.794,08 zł,
- za rok 1973 – 102.902,36 zł,
- za rok 1974 – 30.691,00 zł,
- za rok 1975 – 62.886,24 zł,
- za rok 1976 – 91.916,93 zł,
- za rok 1977 – 93.460,53 zł,
- za rok 1978 – 92.946,00 zł,
- za rok 1979 – 92.946,00 zł,

Sąd odtwarzając powyższe zarobki ubezpieczonego, uwzględnił zapisy w jego dokumentacji osobowej, dotyczące stawek zaszeregowanie, stałych dodatków, które niewątpliwie były wypłacane, jak specjalnego wynagrodzenia z Karty Górnika, deputat węglowy, od 1 października 1974r. dodatek za pracę na II zmianie w wysokości 10%, za średnio 1/3 dniówek w miesiącu i dodatek za pracę w porze nocnej za średnio 1/3 dniówek w miesiącu – do czerwca 1972r., w wysokości 10%, od lipca 1972r. w wysokości 20% i od 6 czerwca 1975r. w wysokości 30%, dodatek za pracę w 2 niedziele w każdym miesiącu w wysokości 100% stawki podstawowej, oraz dodatek szkodliwy z tytułu pracy w przodku na stanowisku kombajnisty – w wysokości 9,00 zł na dniówkę.

Ustalając ilość dniówek przepracowanych przez odwołującego, w poszczególnych miesiącach spornego kresu, Sąd przyjął ilość dniówek roboczych wynikającą z normatywnego czasu pracy, bowiem ilość dni wykazana w załączniku do karty ewidencyjnej obejmuje wyłącznie ilość dniówek w wymiarze półtorakrotnym i jest niższa od ilości normatywnego czasu pracy obowiązującego w poszczególnych miesiącach spornego okresu.

Ponadto Sąd ustalił zarobki odwołującego za lata 1966 – 1967, na podstawie zapisów jego legitymacji ubezpieczeniowej, za lata 1980 – 2002 na podstawie przedstawionych przez niego zaświadczeń Rp-7. Dalej za okres od września 1972r. do sierpnia 1973r., w oparciu o zapisy zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach w uspołecznionym zakładzie pracy, za okres od 28 sierpnia 1973r. do 27 lutego 1974r., na podstawie zaświadczenia o wysokości wypłaconego zasiłku chorobowego, za okres od maj 1974r. do lipiec 1975r., w oparciu o zapisy zaświadczenia o

zatrudnieniu i zarobkach w uspołecznionym zakładzie pracy, za okres od 2 maja 1975r. do 20 maja 1975r., na podstawie zaświadczenia o wysokości wypłaconego zasiłku opiekuńczego.

W oparciu o te założenia Sąd ustalił, iż wwpw z najkorzystniejszych 20 lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, tj. z lat: 1966-1967, 1970-1973, 1976-1978, 1980-1990 wynosi 263,16 %.

Po doręczeniu opinii stronom, zastrzeżenia do niej zgłosił organ rentowy.

W szczególności ZUS zarzucił, że brak podstaw do ustalenia faktycznej ilości dniówek przepracowanych przez odwołującego, na podstawie załącznika do karty ewidencyjnej pracownika, ze względu na inny sposób liczenia dniówek półtorakrotnych i dniówek faktycznie przepracowanych. Dalej ZUS podkreślił, iż brak zapisów w dokumentacji, które mogłyby potwierdzić świadczenie przez ubezpieczonego pracy w systemie trzymianowym i średnio przez 2 niedziele w miesiącu. Podobnie brak dowodów z dokumentów potwierdzających wykonywanie przez odwołującego od roku 1975, funkcji kombajnisty, podobnie jak pobieranie przez niego dodatku szkodliwego.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt osobowych ubezpieczonego i akt emerytalnych dołączonych do akt sprawy, przesłuchania świadków W. P. i J. B. oraz samego ubezpieczonego (k.39-41), jak również opinii biegłego z zakresu emerytur i rent Z. T. (k. 47-88).

Sąd w pełni podzielił zeznania świadków, którzy byli współpracownikami ubezpieczonego i pracowali z nim na tych samych zmianach roboczych, nadto świadek J. B. był okresowo przełożonym odwołującego. Sąd podzielił też w całości wnioski płynące z opinii biegłego, gdyż były logiczne i spójne, a dodatkowo biegły w sposób szczegółowy wyjaśnił, w oparciu o istniejącą dokumentację i obowiązujące przepisy branżowe, wysokość przyjętych stawek zaszeregowania oraz należnych odwołującemu stałych dodatków.

Zgromadzony materiał dowodowy, Sąd uznał za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych i rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy w Gliwicach zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie bezsporne jest, że ubezpieczony jest uprawniony do emerytury obliczonej w oparciu o wynagrodzenie z 3 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 1985 do grudnia 1987, gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 394,89% i zgodnie z przepisami został ograniczony do 250%. Bezspornie ubezpieczony po uzyskaniu prawa do emerytury pozostawał w zatrudnieniu.

Przedmiotem sporu jest wysokość emerytury ubezpieczonego. Ubezpieczony złożył bowiem w dniu 24 sierpnia 2017. wniosek o przeliczenie emerytury w związku ze zmianą przepisów ustawy emerytalno-rentowej z dniem 1 maja 2015r. i wprowadzeniem art. 110a.

Ustawą z dnia 5 marca 2015r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r. poz. 552) wprowadzono zmiany w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z wprowadzonym wskazaną wyżej nowelizacją art. 110a ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., poz.748 ze zm.) wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%.

Zgodnie z ust. 2 ustalenie wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 może nastąpić tylko raz.

Art. 110a znajduje zastosowanie do przeliczenia emerytur przyznanych na starych zasadach tj. obliczonych w myśl art. 53 ustawy emerytalno-rentowej, gdzie bezpośredni wpływ na wysokość świadczenia ma kwota bazowa oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia.

Bezspornie ubezpieczony pobiera emeryturę obliczoną na starych zasadach. Nadto po przyznaniu świadczenia kontynuował zatrudnienie i wskazał podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne przypadającą w części po przyznaniu świadczenia, gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%.

Art. 110a ustawy, znajdzie zatem zastosowania do ubezpieczonego, który spełnił wymagane w nim przesłanki.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była wysokość emerytury ubezpieczonego, któremu zaskarżoną decyzją odmówiono przeliczenia świadczenie, nie uwzględniając równocześnie w wyliczeniach stanowiących podstawę wyliczeń Sądu, zarobków za okres zatrudnienia w KWK (...) za lata 1963 – 1965 i 1968 – 1979, ze względu na nieprzedłożenie przez odwołującego dowodów pozwalających organowi rentowemu na wliczenie wynagrodzenia za te okresy.

Organ rentowy odmawiając wliczenia do podstawy wymiaru świadczenia wynagrodzenia za sporny okres w kwotach wnioskowanych przez ubezpieczonego, kierował się treścią § 21 ust. 1 rozporządzenia z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), zgodnie z którym środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Niemniej jednak przepisy rozporządzenia regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów. Dopuszczalnym jest, więc ustalenie wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dowody zastępcze (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006r. w sprawie I UK 179/06, opubl. w LEX nr 342283; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, z 21 sierpnia 2013r., III AUa 1768/12).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni akceptuje stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Lublinie z 4 października 2012r., w sprawie III AUa 305/12, gdzie wskazano, iż w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdująca się w aktach osobowych, takich jak umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia, wówczas można uwzględniać tylko takie składniki, które są pewne, wypłacane były w danym okresie stale i w określonej wysokości.

Sąd po dokonaniu opisanych powyżej wyliczeń przyjął, iż najbardziej optymalnym wariantem dla wyliczenia podstawy wymiaru świadczenia jest obliczenie jego podstawy w oparciu o zarobki z 20 najkorzystniejszych lat podlegania ubezpieczeniu społecznemu tj. lat 1966-1967, 1970-1973, 1976-1978, 1980-1990, gdzie wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wyniósł 263,16 %, był zatem wyższy od przyjętego przez ZUS.

Wprawdzie ZUS kwestionował przyjęte przez Sąd założenia, jednak zarzuty ZUS nie zasługują na uwzględnienie. W szczególności Sąd miał na uwadze, że wbrew temu co podnosi organ rentowy, odwołujący również po zakończeniu pracy portiera na powierzchni, wrócił do pracy pod ziemią na stanowisko kombajnisty, miał on bowiem takie kwalifikacje, a okoliczność ta została potwierdzona przez świadków i wynika też ze znajdującego się w aktach osobowych zaświadczenia. Dalej Sąd przyjął ilość dniówek przepracowanych przez odwołującego, w oparciu o normatywny czas pracy, obowiązujący w danym okresie, gdyż jak słusznie podkreślił organ rentowy, załącznik do karty ewidencyjnej obrazuje jedynie ilość dniówek półtorakrotnych, których ilość w dodatku była niższa niż ilość

normatywnych dniówek roboczych, które każdy pracownik musiał przepracować. Z tego też względu Sąd przyjął, iż odwołujący przepracował średnio 2 niedziele w każdym miesiącu, co wynika zarówno z normy, jak też zostało potwierdzone przez świadków, podobnie jak praca w systemie trzymianowym. Odnosząc się natomiast do zarzutu uwzględnienia dodatku pyłowego, Sąd miał na uwadze, że skoro odwołujący pracował w przodku jako kombajnista, to niewątpliwie przy jego obsłudze musiał pracować w silnym zapyleniu, tym samym dodatek ten z pewnością się mu należał. Sąd zwraca też uwagę, że dodatek ten był na tyle stosunkowo niewielkim składnikiem wynagrodzenia, że nawet jego pominięcie nie spowoduje obniżenia ustalonego wvpw poniżej poziomu 250%.

W konsekwencji, Sąd w punkcie pierwszym sentencji wyroku – na mocy (...) § 2 k.p.c. – zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 110 a ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od 1 sierpnia 2017r. tj. od miesiąca złożenia wniosku.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r. poz. 1804, ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

(-) SSR del. Magdalena Kimel